

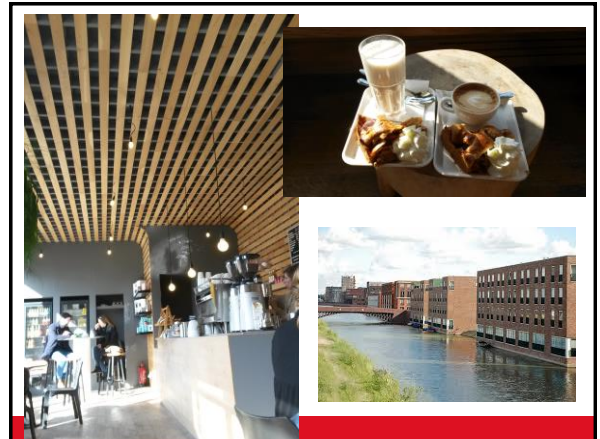
THEMATISEREN MET KLEUTERS

Ria Colenbrander
en Dirkje Visser

opkleding
onderzoek
ontwikkeling

Katholieke
Pabo Zwolle

Startactiviteiten ervaren

Wat leveren deze startactiviteiten
op voor de kinderen?

Rol van de leraar?

Katholieke
Pabo Zwolle

Organisatie

Voltijd en vierjarige deeltijd: semester 4
Verkorte deeltijd: semester 2

Voltijd:

- 4 lesweken, incl. 2 stagemaandagen
- 2 weken stage
- 1 week voorbereiding themaweek op de KPZ
- 3 weken stage: uitvoering thema
- 4 lesweken

Deeltijd:

- 10 lesweken, incl. thema-avond
- 1 dag per week stage + advies meerdere dagen aaneensluitend stage

Katholieke
Pabo Zwolle

Inhouden

- ontwikkelingskenmerken kleuters
- inrichting leeromgeving
- dagritme, organisatie speelwerktijd
- drie B's van Basisontwikkeling
- spel als leidende activiteit
- rol van de leraar, incl. impulsen
- vakdidactiek
- kernactiviteiten, ontwikkelingsperspectieven
- thematiseren
- geschiedenis concept Basisontwikkeling
- visies: ervaringsgericht, programmagericht, OGO
- ontwikkelingspsychologische visies op jonge kinderen: Bowlby, Bateson, El'Konin, Dewey, Erikson
- doorgaande lijn groep 2-3

Katholieke
Pabo Zwolle

Toetsing

Individueel verslag met:

- Themavoorbereiding a.d.h.v. formulieren uit HOREB (matrix, webmodel, voorbereiden van thema's en activiteiten)
- Fotoverslag van de thema-uitvoering: foto's van minimaal 4 activiteiten (waaronder de spelhoek) onderschreven: theorie van Basisontwikkeling (i.i.g. de drie B's, spel als leidende activiteit, impulsen en ontwikkelingsperspectieven).
- Visie op onderwijs aan jonge kinderen: a.d.h.v. twee typerende situaties, m.b.v. theorie ontwikkelingspsychologische visies, keuze voor leerstofgericht, ontwikkelingsgericht op ervaringsgericht onderwijs.

Katholieke
Pabo Zwolle

Voltijd: themawEEK op de KPZ

- Ervaren van startactiviteiten
- Ervaren van de samenhang vakgebieden
- Tijd om samen een thema voor te bereiden: halfopen-planning
- Ideeën uitwisselen/ elkaar inspireren ('proeverij')
- Alle (vak)docenten betrokken
- *Wat we benadrukken in de uitleg aan studenten en de formuleren uit HOREB die we ze laten invullen: zie volgende dia's.*

Thematiseren volgens Basisontwikkeling

Zorgen voor een **rode draad/activiteiten in samenhang**

Spel als leidende activiteit bij kleuters.

Uit het spel komen andere kernactiviteiten voort en andere kernactiviteiten leiden tot verdieping/verbetering van het spel.

- Denk aan het spel in een restaurant, reisbureau, museum, bloemenwinkel, enz.

Thematiseren volgens Basisontwikkeling

- 5 fasen:
- fase 0: voorbereiden (buiten de groep)
 - fase 1: startactiviteiten
 - fase 2: bijstellen en uitbreiden
 - fase 3: afronden
 - fase 4: evalueren en reflecteren (buiten de groep)
- (pg 119-120 boek)

Halfopen planning!

Formulier C. 'voorbereiden thema en activiteiten'

C. Voorbereiden van thema's en activiteiten
(met aanbeveling vanuit de vakken Nederlands en natuur & techniek)
Waar denk je aan bij de keuze en de voorbereiding van een thema?

Thema en inhoud
Houd rekening met een evenwichtige spreiding van thema's over de verschillende bronnen (leefsituaties) en levensgebieden (gebruik de matrix). Welke deelonderwerpen wil je aan de orde laten komen?

Betekenis van kinderen
Vraag je af welke betekenis dit thema voor de kinderen in je groep kan hebben. Waar zijn ze in geïnteresseerd, waar weten ze er al wat van denk je, wat vinden ze er van?

etc.

De matrix met bronnen en levensgebieden voor themakeuze

Als je een thema plaatst ontzet je in dit raamde welke bronnen en levensgebieden aan de orde gaan komen of aan de orde zijn geweest.

levensgebieden bronnen	primaire levensbehoeften	technisch, handel, economie	cultuur, kunst en religie
	concrete leefsituatie		
actualiteit			
nummers wereld			

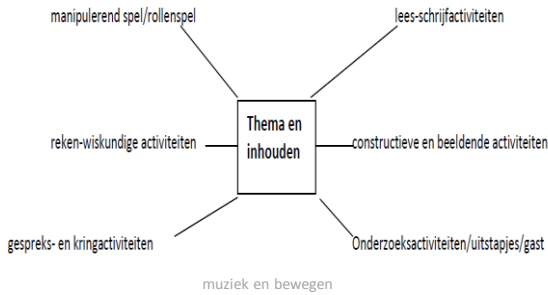
Buizen voor extra opmerkingen:

Het activiteitenaanbod

Vul het webmodel (ontwerpschema) in.
Zie voorbeelden in het boek Basisontwikkeling en in HOREB

Zorg voor **samenhangende activiteiten!**

Kernactiviteiten: webmodel (ontwerpschema) Betekenisvolle sociaal-culturele activiteiten

Katholieke
Pabo Zwolle

voorbeeld ingevuld webmodel, thema het restaurant

Spelactiviteiten:

- ober bedient gast
- gastvrouw/man bij binnenkomst en rekent af
- kok bestelt ingrediënten en bereidt gerechten

Lees- en schrijfactiviteiten:

- bestelling noteren
- menukaart
- bordje open/gesloten

Constructieve en beeldende activiteiten:

- foto's van menu's maken voor op de menukaart
- eten maken van klei
- aankleding van het restaurant

Reken- en wiskunde activiteiten:

- inrichten van het restaurant, m.b.v. een plattegrond
- plattegrond met tafelnummers
- prijzen op de menukaart
- afrekenen

Gespreks- kringactiviteiten:

- wat is je lievelingseten?
- Wat voor restaurant willen we zijn?
- Prentenboek 'een ober van niks'

Onderzoeksactiviteiten/ uitstapjes:

- Anne haar vader (kok) uitnodigen
- Bezoek aan restaurant De Librije

Muziek en bewegen:

- sfeermuziekjes zoeken passend bij het restaurant
- balanceren als ober met een dienblad

Katholieke
Pabo Zwolle

Thematiseren volgens Basisontwikkeling

*In elke kleutergroep zijn
toch thema's?*

thematiseren ≠ werken met thema's:

- betekenis kinderen - bedoelingen leerkracht
- proces: samen met de kinderen laten ontstaan

Katholieke
Pabo Zwolle

Thematiseren volgens Basisontwikkeling

*Is een sprookje of ander
fantasiethema wel een sociaal-
culturele werkelijkheid?*

Ook in een sprookje/ fantasiethema zijn elementen uit de sociaal-culturele werkelijkheid te herkennen (eten, drinken, vriendschappen, techniek, etc.)
Een sprookje of fantasiethema kan dus wel een geschikt thema worden.

Katholieke
Pabo Zwolle

Kiezen van een thema

*Op mijn stageschool ligt het
thema al vast.
Wat moet ik doen?*

Kies binnen het gegeven thema een deelinhoud of spelhoek (sociaal – culturele praktijk) waar jij iets mee kunt/ die (ook) jou aanspreekt.

Uiteraard in goed overleg met je mentor/stageschool.

Katholieke
Pabo Zwolle

Uitvoeren themaweek

*Moet ik de hele themaweek
in mijn kleutergroep
zelfstandig draaien?*

Nee, niet persé.

Grijp je kansen, zoek je uitdagingen, maar doe wat voor jou (en je mentor) haalbaar is.

De themaweek voer je samen met je mentor uit (zorg dus voor overleg!). Jij begeleidt soms de hele groep, soms een klein groepje (b.v. meespelen).

Je draait **min. 1 ochtend** helemaal zelfstandig. Deze ochtend laat je ook door je mentor beoordelen.

Katholieke
Pabo Zwolle

Matrix

Moeten alle vakjes van de matrix ingevuld worden?

Nee.

De matrix helpt je om na te denken over welke inhoud allemaal bij een thema betrokken kunnen worden. Sommige levensgebieden of 'bronnen' passen minder goed bij een thema.

Het hangt er ook vanaf waar je school staat, in welke periode je het thema uitvoert, etc.

Katholieke
Pabo Zwolle

Wat studenten zelf schrijven na afloop van de module

Ik heb zelf ervaren dat je veel kunt leren van de kinderen zelf. Hoe zij met elkaar omgaan en wat hen bezighoudt is belangrijk om te weten. Als jij als leerkracht daar met je lessen op ingaat en er wat mee doet, maak je het betekenisvol voor de groep.

Katholieke
Pabo Zwolle

Ik heb zelf tijdens mijn stagedagen gezien dat de leerlingen echt na willen doen wat wij als grote mensen doen. Daarbij nemen zij eigen ervaringen van thuis ook mee. Zo waren twee leerlingen in de huishoek aan het spelen. Leerling 1 zei: 'Lieverd, hoe laat ben je thuis voor het eten?'; waarop de ander zei: 'Geen idee schat.' Dit vind ik persoonlijk een heel duidelijk voorbeeld van hoe deze leerlingen de wereld om hen heen willen nadoen en meespelen.

Katholieke
Pabo Zwolle

Ik vond mijn themaweek de mooiste stageweek die ik ooit heb gehad.

Ik was eerst wat sceptisch over dit onderwijsconcept, maar heb zeer positieve ervaringen opgedaan met deze manier van lesgeven.

Ik ben gaan inzien hoe deze vorm van onderwijs precies in elkaar steekt en wat voor effect dat heeft op de leerlingen.

Katholieke
Pabo Zwolle

Meer weten?

- Artikel in ZONE
- Verslagen van studenten
- Toetsopdrachten en nakijkformats
- Emailcontact:
Dirkje Visser: d.visser@kpz.nl
Ria Colenbrander: r.colenbrander@kpz.nl

Katholieke
Pabo Zwolle

Dilemma's

Welke vragen roept het voor ons en voor jullie nog op?

- Spelhoek (lunchroom/ restaurant) ligt al vast of losse startactiviteiten?
- Hoe studenten leren 'ruimte in te nemen' op hun stageschool?
- Hoe dit door te trekken naar de bovenbouwperiode?
- Samenwerking tussen secties/ samenhang vakgebieden.
- Leren studenten door ze 'in het diepe' te gooien? Of stap voor stap? (basisschoolpraktijk en opleiding)

Katholieke
Pabo Zwolle